

Artikel 33 vraag

Door	G. Hobert (D66)	Portefeuillehouder	J. Goijaarts
Kopie aan	Raad (via griffie)		
Volgnummer	3326-009		
Zaaknummer	3035766		
Datum	Datum antwoord	Bijlage(n)	
5 februari 2026	24 februari 2026	geen	
Onderwerp	Afhankelijkheid van buitenlandse IT		

Beste heer Hobert,

Uw vragen van 5 februari 2026 kunnen wij als volgt beantwoorden:

Recent verschenen meerdere artikelen over de groeiende afhankelijkheid van Nederlandse overheden van buitenlandse technologiebedrijven. In het NOS-artikel "*Nederland hangt aan Amerikaans tech infuus: we zitten in de houdgreep*" en een artikel op Tweakers, waarin wordt verwezen naar waarschuwingen van de Autoriteit Persoonsgegevens, wordt geschetst hoe sterk publieke instellingen leunen op met name Amerikaanse technologiebedrijven voor essentiële digitale infrastructuur.

<https://nos.nl/artikel/2599601-nederland-hangt-aan-amerikaans-tech-infuus-we-zitten-in-de-houdgreep>

<https://tweakers.net/nieuws/244174/ook-ap-waarschuwt-voor-nederlandse-afhankelijkheid-van-amerikaanse-tech.html>

D66 Meierijstad vindt het belangrijk dat de gemeente zich bewust is van deze bredere risico's en deze expliciet betreft bij strategische keuzes rondom digitalisering en het gebruik van AI.

Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college:

1. Kan het college aangeven van welke Amerikaanse en andere niet Europese technologiebedrijven de gemeente Meierijstad momenteel afhankelijk is voor haar primaire digitale dienstverlening, waaronder kantoorautomatisering, cloudopslag, gegevensverwerking, communicatie en digitale archivering?

Dat inzicht kan het college geven:

- **Microsoft (VS):** we gebruiken de softwaretechnologie van dit bedrijf en nemen een cloudomgeving af om data van de gemeente te hosten. Dit gebeurt in datacenters binnen de EU en vanuit de VNG raamovereenkomst voor Microsoftdiensten. Veel van onze leveranciers hanteren eenzelfde constructie.
 - **Broadcom (VS):** We gebruiken de servertechnologie van dit bedrijf, maar zij hosten geen data van de gemeente. Hier zit dus geen geopolitieke afhankelijkheid.
 - **Oracle (VS):** We gebruiken de technologie van dit bedrijf voor onze databases, maar zij hosten geen data van de gemeente. Hier zit dus geen geopolitieke afhankelijkheid.
2. Van welke leveranciers zijn de binnen de gemeente Meierijstad gebruikte toepassingen op het gebied van kunstmatige intelligentie afkomstig en in hoeverre vallen deze leveranciers onder niet Europese wet en regelgeving?
- **Meldingen Openbare ruimte – Signalen:** dit is een opensource product, zonder leverancier dus. Dit is ontwikkeld door en voor Nederlandse gemeenten. De hosting hiervan gebeurt door een Nederlandse leverancier en valt daarmee onder Europese regelgeving.
 - **Anonimiseringsstool – Datamask:** De leverancier is xxllnc B.V. Dit is onderdeel van een Europees concern en valt zodoende onder Europese wet- en regelgeving.
 - **Eigen ontwikkelde producten:** Het college is bezig om een aantal AI toepassingen voor bedrijfsvoeringsdoeleinden zelf te ontwikkelen. Dit wordt in beginsel alleen op onze eigen servers gehost en ontwikkeld met opensource technologieën. Hier komt in principe geen leverancier bij kijken. In uitzonderlijke gevallen kunnen we hierbij terugvallen op onze cloudomgeving van Microsoft om bepaalde onderdelen, zoals een taalmodel, te hosten. De technologie is dan niet van een leverancier, we gebruiken de cloudomgeving dan enkel om, indien nodig, de capaciteit van de eigen servers te ontlasten. Hierbij kiezen we altijd voor een Europees datacenter.
3. Hoe beoordeelt het college de risico's van deze afhankelijkheid, zowel voor reguliere IT diensten als voor AI toepassingen, in het licht van geopolitieke ontwikkelingen, mogelijke wetwijzigingen buiten Europa en de waarschuwingen van de Autoriteit Persoonsgegevens?

De mogelijke risico's voor de bedrijfsvoering worden tenminste twee keer per jaar op strategisch niveau besproken met een afvaardiging van het college. Hierbij is eveneens aandacht voor geopolitieke afhankelijkheden. Mede daarom is in 2025 gekozen voor een hybride ICT-infrastructuur, zodat de gemeente de mogelijkheid heeft om technologieën te hosten of, in geval van calamiteiten, zonder tussenkomst van leveranciers in te zetten. De afhankelijkheden van met name Amerikaanse technologieën en diensten baart echter ook het college zorgen. Interne specialisten zijn momenteel bezig om hier een lange-termijn handelingsperspectief voor te ontwerpen, in samenwerking met lokale en landelijke overheden.

4. Worden bij aanbestedingen en contractverlengingen expliciet strategische overwegingen meegenomen, zoals digitale autonomie, zeggenschap over data, transparantie van algoritmes en continuïteit van dienstverlening? Zo ja hoe wordt dit gewogen. Zo nee waarom niet.

Dit wordt doorgaans wel meegenomen, zeker als dit de primaire dienstverlening raakt. Hierbij sluiten we aan bij landelijke standaarden zoals de GIBIT en de pas-toe-of-leg-uit standaarden. Dit wordt afgewogen vanuit het belang van de dienst en de benodigde gegevens ten opzichte

van gegevensbescherming en de vereiste continuïteit. Hierbij kunnen ook mitigerende maatregelen worden ingezet zoals het hebben van een data-back-up op onze lokale omgeving.

5. Is het college bekend met Europese of Nederlandse alternatieven voor huidige gebruikte IT en AI oplossingen en in hoeverre worden deze actief meegenomen bij toekomstige keuzes?

Het college is bekend met deze alternatieven. Op een aantal onderwerpen, waaronder het opensource AI platform GovChat-NL, zijn we een van de kartrekkers. Bij andere initiatieven, bijvoorbeeld rondom soevereiniteit, zijn we gesprekspartner of actief volger van de ontwikkelingen. Verder heeft het college bij de keuze voor leveranciers en de doorontwikkeling van de eigen IT-infrastructuur meer oog voor afhankelijkheden. Hierbij kijkt het college naar landelijke, Europese of opensource alternatieven.

6. Ziet het college mogelijkheden om de afhankelijkheid van buitenlandse technologie en AI aanbieders stapsgewijs te verkleinen, bijvoorbeeld door spreiding van leveranciers, het inzetten van Europese oplossingen of door duidelijke beleidskaders voor het gebruik van AI?

Het college kijkt zeker naar deze mogelijkheden. Vanuit dat perspectief heeft het college de ambitie om meer producten in te zetten die voortvloeien gezamenlijke gemeentelijke samenwerking op informatievoorziening, bekend onder de noemer: Common Ground. Voor veel vakapplicaties en kantoorautomatisering zullen we dan gezamenlijk optrekken met andere overheden.

Daarnaast heeft het college de insteek om de inzet van AI zoveel mogelijk intern te ontwikkelen en in onze eigen omgeving te hosten. Teneinde de afhankelijk van externe leveranciers tot een minimum te beperken.

7. Is het college bereid om samen met andere gemeenten of binnen regionale of landelijke samenwerkingsverbanden zoals de VNG te verkennen hoe meer gezamenlijke regie kan worden genomen op digitale infrastructuur, AI en digitale autonomie?

Het college zet hier al stappen in. Hierbij kijken we vooral naar landelijke samenwerkingsverbanden, waarbij de prioritering binnen de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) en verplichtingen uit de toekomstige NIS-2 beveiligingsnorm leidend en (deels) versnellend is. De gemeente Meierijstad levert hier actief kennis en ervaring. Verder is de portefeuillehouder bedrijfsvoering lid van College voor Dienstverleningszaken binnen de VNG, dat hier actief op stuurt.

8. Heeft de gemeente Meierijstad een exit strategie voor het geval geopolitieke spanningen of buitenlandse wetgeving risico's opleveren voor gebruikte IT en AI diensten? Zo ja hoe is deze ingericht. Zo nee is het college bereid deze te ontwikkelen.

Voor diverse IT diensten is een exit strategie aanwezig of zijn andere maatregelen getroffen. Hieronder vallen een lokale back-up van de data of een ESCROW-overeenkomst zodat we altijd toegang hebben tot de broncode van een applicatie.

Aanvullend heeft de gemeente de hosting hybride ingericht. Dit betekent dat we niet alle data bij Microsoft of andere externe partijen opslaan, maar hiervoor ook gebruik maken van onze eigen servers. Hierdoor hebben we altijd toegang tot een aantal cruciale onderdelen zoals de

benodigde data voor burgerzaken of het sociaal domein. Verder zijn we hierdoor voorbereid om enkele andere cruciale onderdelen, zoals het gebruik van e-mail, indien nodig zelf te organiseren en te hosten.

Zoals aangegeven in in vraag 3 zijn we gestart met het ontwerpen van een lange-termijn handelingsperspectief zodat we hier meer grip op kunnen organiseren en, waar nodig, tot een integrale exit strategie kunnen komen.

Met vriendelijke groet,

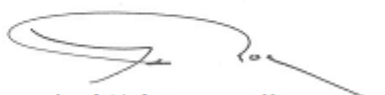
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De burgemeester

drs. M.J.M. Meertens

ir. C.H.C. van Rooij